

До спеціалізованої вченої ради ДФ 41.884.055
Одеського державного університету
внутрішніх справ МВС України

65004, м. Одеса, вул. Успенська, 1

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора юридичних наук Дніпрова Олексія Сергійовича на дисертацію Желновача Євгена Геннадійовича «Адміністративно-правові засади інформаційного суспільства в умовах воєнного стану в Україні», подану до захисту до спеціалізованої вченої ради ДФ 41.884.055 в Одеському державному університеті внутрішніх справ на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Глобальне поширення інформаційно-комунікаційних технологій в усьому світі має значний вплив на суспільство щодня, просуваючись на нові території, включаючи Україну. Перехід України від індустріального до інформаційного суспільства передбачає економічний розвиток, стабільний соціальний прогрес та покращення якості життя громадян за рахунок підвищення рівня освіти, науково-технічного і культурного розширення і створення нових можливостей для кожної людини, розвитку творчих здібностей, людського потенціалу та підвищення професіоналізму особистості загалом.

Бути частиною глобального інформаційного суспільства та використовувати інформаційно-технологічні досягнення дозволить Україні не лише перейти на новий етап економічного та соціального розвитку, але й підтвердить її статус як правової та демократичної держави. Прийняття Україною правових норм, що регулюють єдиний інформаційно-комунікаційний простір, означатиме повноцінну участь у процесах інтеграції в інформаційні, технологічні та економічні процеси.

Для того щоб Україна стала відомою як інформаційно-технологічно орієнтована країна на міжнародній арені, вона повинна уважно переглянути життєві стилі значної частини населення шляхом впровадження правових механізмів регулювання інформаційного суспільства та повністю змінити модель поведінки і життя в цьому новому суспільстві.

Одночасно, військова агресія з боку Росії стає серйозною перешкодою для цих процесів. Відзначаючи події 2022 року, військове вторгнення Росії в Україну створило надзвичайні умови для формування інформаційної спільності суспільства, яка впливає не лише на Україну, але і на весь цивілізований світ. Це пов'язано, з одного боку, з «інформаційним фронтом», а з іншого – з інформаційним суверенітетом держави, який знаходиться під надзвичайним тиском.

Актуальність наукової роботи підтверджується ще тим, що обраний напрям дисертації відповідає національним інтересам України щодо сталого розвитку економіки, громадянського суспільства і держави для досягнення зростання рівня та якості життя населення, дотримання конституційних прав і свобод людини, у тому числі в умовах війни, а також підтримуючи проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї ООН Глобальні цілі сталого розвитку до 2030 року та результати їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України, передбачено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, серед яких: сприяння побудові миролюбного й відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях. А також Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020, Національної стратегії у сфері прав людини (Указ Президента України від 25 серпня 2015 року № 501/2015). Також робота проводилась згідно наукових досліджень Одеського державного університету внутрішніх справ за період 2023-2028 р.р. при виконанні теми

«Пріоритетні напрямки розвитку реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів у державі» (державний реєстраційний номер 0123U103538) та тематики науково-дослідної роботи кафедри адміністративної діяльності поліції: «Захист та дотримання прав людини в поліцейській діяльності (державний реєстраційний номер 0123U104419).

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, що містяться в дисертації.

Метою дисертації є розкриття адміністративно-правових засад змісту, природи і специфіки правового регулювання інформаційного суспільства в сучасній Україні.

Для досягнення поставленої мети автором було виокремлено такі завдання:

- проаналізувати дослідження з точки зору сучасного адміністративно-правового регулювання інформаційного суспільства та виявити стан наукових розробок для подальшого удосконалення;

- виявити основні чинники впливу на формування адміністративно-правових основ інформаційного суспільства в умовах правового режиму воєнного стану;

- розкрити та обґрунтувати визначення поняття та змісту адміністративно-правового регулювання інформаційного суспільства в умовах воєнного стану;

- визначити сучасний стан і напрямки функціонування інформаційного суспільства в Україні в умовах війни; з'ясувати перспективи адаптації правових основ інформаційного суспільства в Україні до європейських стандартів.

Автор успішно вирішив поставлені завдання та досягнув мети дослідження, провівши комплексний науковий аналіз проблем, пов'язаних з регулюванням інформаційного суспільства в Україні.

Висновки, викладені у дисертації, є переконливими та аргументованими. Для підтримки своїх тез автор використав 218 джерел, серед яких наукові праці

в галузі теорії права, інформаційного та адміністративного права, міжнародні правові акти, закони України, рішення Конституційного Суду та Європейського суду з прав людини та інші законодавчі документи.

Дослідження базується на солідній теоретичній підставі, що включає теорії вітчизняних і зарубіжних науковців, а також особистий досвід роботи автора у правоохоронних органах.

Автор використовував різні методологічні інструменти, такі як діалектико-матеріалістичний метод, формально-логічний аналіз, історико-правовий підхід, порівняльно-правовий аналіз, соціологічні методи, статистичні дані та прогнозування, що дозволило отримати нові наукові результати у дослідженні.

У процесі свого кандидатського дослідження Є. Желновач виявив вміння працювати з різними групами джерел, систематизувати, синтезувати і узагальнювати великий фактологічний матеріал, вдумливо аналізувати перебіг подій, використовуючи міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки з різних галузей знань – юриспруденції, психології, соціології, інформаційних технологій та інших. Це дозволило дисертанту створити дослідження з обраної проблеми.

Наукова новизна одержаних результатів. Робота характеризується наступними результатами:

1. Запропоновано авторське визначення поняття інформаційне суспільство в умовах воєнного стану, яке визначається як форма глобального соціального інформаційного простору, де з одночасною реалізацією ефективної інформаційної взаємодії людей, їх активного доступу до світових інформаційних ресурсів, задоволення потреб щодо інформаційних продуктів і послуг, існує і певна система вимушених під тиском війни державно-владних обмежень у поширенні інформації, що з одного боку захищає, а з другого – обмежує права та свободи громадян;

2. Визначено основні чинники, які впливають на процес правового регулювання сучасного інформаційного суспільства:

- економічний (електронна комерція, конкуренція, монополізація, зайнятість, ринок праці). Отже, економічні фактори в сфері інформаційних технологій визначають необхідність у формуванні та вдосконаленні правових норм і політик, які б відповідали сучасним викликам і забезпечували стійкий розвиток інформаційного суспільства.;

- ідеологічний (свобода слова, доступ до інформації, контроль інформації, цензура, приватність, захист особистих даних, інформаційна безпека). Отже, ідеологічні підходи та переконання можуть відобразитися у правовому регулюванні інформаційного суспільства, визначаючи баланс між свободою та контролем, приватністю та безпекою, який вважається оптимальним для суспільства в цілому;

- політичний (політичні пріоритети, регулювання з метою збереження влади, прозорість, боротьба з корупцією, лобіювання, вплив громадськості). Отже, політичний чинник визначає напрямки та пріоритети в розробці та прийнятті законодавства щодо інформаційного суспільства, враховуючи інтереси різних політичних сил, міжнародних відносин та громадської думки;

- історичний (технологічна еволюція, попередні правові норми, міжнародний контекст). Отже, історичний контекст розвитку технологій, включаючи їхній вплив на соціальні, економічні та політичні аспекти суспільства, має значний вплив на формування правового регулювання в інформаційному суспільстві;

- комунікаційний (громадська думка, діалог, консультації. Отже, комунікаційний чинник відіграє ключову роль у формуванні правового регулювання сучасного інформаційного суспільства, сприяючи взаємодії між різними стейкхолдерами та забезпечуючи передачу інформації, що впливає на прийняття рішень;

У дисертації удосконалено:

1. Теоретичні положення, які стосуються адаптації основ правового регулювання інформаційного суспільства України до європейських стандартів в умовах війни з РФ;

2. Прийняття ієрархії нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини у сфері інформаційної безпеки, оборони, відбиття інформаційних атак;

3. Здійснення моніторингу відповідності норм між інформаційними підзаконними нормативно-правовими актами та законами; розробка нормативно-правових актів всіх рівнів щодо регулювання всесвітньої мережі інтернет під час загальної інформатизації та діджиталізації;

4. З'ясування різниці та спільності в функціонуванні принципів моделей правового регулювання інформаційного суспільства, особливо в умовах воєнного стану;

5. З'ясуванні цілі, що переслідуються при створенні правового регулювання інформаційного суспільства.

Цікавими є положення, що набули подальшого розвитку, а саме: формування та функціонування нормативно-правових основ регулювання інформаційного суспільства у період воєнного стану, основних правових принципів, традицій країн держав-членів НАТО і держав-членів Європейського Союзу, що має сприяти цілісному урозумінню обраного Україною шляху та забезпечити пізнання специфічних закономірностей розвитку нормативно-правових основ регулювання інформаційного суспільства в світі; розробка нормативно-правових актів для формування інформаційного суспільства в Україні шляхом аналізу напрямків його функціонування: електронне урядування, електронна комерція, електронна освіта, електронне оподаткування, інформаційна безпека та оборона тощо; розуміння ролі нормативно-правової діяльності Європейського Союзу та Ради Європи у сфері розбудови та регулювання інформаційного суспільства на європейському континенті полягає у тому, що вони сприяють реалізації перспектив створення та функціонування

інформаційного суспільства в Україні, а також процесові адаптації національних правових основ до європейських стандартів.

Дисертаційне дослідження містить і інші положення та висновки, які є внеском у доктрину інформаційного суспільства та мають значення велике значення для розвитку сучасної України.

Оцінка змісту дисертації та її оформлення. Дисертаційне дослідження характеризується продуманим планом за змістом, науково коректними та вичерпними висновками. Структура дисертації зумовлена характером дослідження, вона включає вступ, перелік скорочень, три розділи, які об'єднують десять підрозділів, висновки, додатки та список використаних джерел в кількості 218 одиниць.

Текст дисертації Є.Г. Желновача написаний науковою мовою. Дисертант показав свої здібності до наукового пошуку, вміння коректно вести дискусію та аргументувати свою власну точку зору.

Дисертація оформлена відповідно до встановлених вимог, основні її положення достатньо повно відображені в наукових публікаціях.

Усі завдання, які ставив перед собою дисертант для досягнення мети дослідження є вирішеними.

Відаючи належне позитивним здобуткам і висновкам дисертаційної роботи Є. Желновача, вважаємо за необхідне звернути увагу на питання, які потребують певних уточнень, зауважень та дискусії:

1. Євгену Геннадійовичу треба було більш приділити увагу порівнянню міжнародного досвіду з національними стратегіями, планами;

2. Дисертант не приділив достатньої уваги статусу та ролі, яку мають відігравати міжнародні організації у забезпеченні свободи інформації в країні, яка знаходиться в наймасштабнішому за всіма параметрами воєнному конфлікті в останні роки.

3. Автор дисертації не приділив достатньої уваги питанням створення

інтелектуальної складової інформаційної безпеки, моніторингу та аналізу інформації. Було б доцільно розглянути питання створення бази знань, пошуку та інтерпретації фактів, які зберігаються у базі знань.

Зазначені вище недоліки мають частковий характер, можуть бути легко виправлені та не впливають на основний зміст дисертаційної роботи.

Загалом автор спромігся досягти поставленої в роботі мети. Структура дисертації, матеріал розділів та висновки особливих заперечень не викликають.

Наукова робота Желновача Є.Г. на актуальну тему «Адміністративно-правові засади інформаційного суспільства в умовах воєнного стану в Україні» є оригінальною, ґрунтовною, цілком завершеною працею, яка містить науково обґрунтовані результати проведення досліджень. Дисертація відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 341 від 21 березня 2022 року), вимогам до оформлення дисертації, затвердженої наказом МОН України від 12 січня 2017 року № 40, а її автор Желновач Євген Геннадійович – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент
проректор Київського національного
університету будівництва і архітектури,
доктор юридичних наук

Олексій ДНІПРОВ